

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio V. De Differentia Numerica Peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

n. 6. contr. 5. punc. 2. sed videretur negare, hac ratione omissionem talium actuum peccaminorum constitui in materia necessaria religionis: & consequenter negare, peccata ista esse contra religionem, quod non satis intelligo. Si tantum vult dicere, actus illos semper esse contra virtutem justitiae, nec ex ejus prohibitione extrahi, verum dicit: si vult dicere, talem actum, duplice tali diverso precepto prohibitum, non esse contra duas virtutes, nec continere duplē malitiam, nempe oppositionem tam cum iustitia, quam cum religione, falsum dicit.

179. Dices 3. Si etiam actus aliarum virtutum possunt præcipi ex motivo alterius virtutis, quare non dicamus eos ita præcipi? Resp. rationem jam fuisse datam *n. 176.* quia scilicet non debet præsumi, quod actus jam ex se determinatus ad aliquam virtutem, imperetur etiam ex motivo formaliter alterius virtutis, nisi id vel ex verbis præcepti (ex quibus e.g. constat, furtum ex sacro esse sacrilegium, consequenter non tantum esse contra iustitiam) vel aliunde colligatur. Unde si aliquid imperetur jejuniū, ut faciliter servet castitatem, præceptum hoc non obligat ex virtute castitatis (excipio iterum: nisi vel verba præcepti, vel alia circumstantiae, aliud probent) sed tantum obligat ex virtute temperantiae: castitas autem in hoc casu est tantum finis extrinsecus, & remotus, ex quo non est desumenda differentia præceptorum, ut recte docet Oviedo in *1. 2. tr. 6. contr. 5. p. 2. n. 18.* & nos diximus *n. 149.* Ratio etiam ulterior est; quia actus temperantiae, formaliter ut habens honestatem temperantiae, valde utilis est ad castitatem obtinendam; hinc rationabiliter præcipitur, immediate quidem intuitu temperantiae, mediate autem, seu ex fine remoto, intuitu castitatis. Sic etiam, dum Ecclesia præcipit jejuniū in honorem alicujus Sancti, immediate illud præcipit intuitu temperantiae, mediate autem intuitu Sancti colendi.

180. Dices 4. Votum est quasi privata lex, & tamen non constituit rem promissam in materia necessaria alterius virtutis, quam religionis; ergo neque alia leges positivæ. Confir. 1. Si regularis violer præceptum superioris, satisfacit, confitendo, se inobedientem fuisse, nec opus est addere, in qua materia: ergo signum est, quod votum tantum obligat ex religione. Confirm. 2. Qui contra votum non comedendi carnes, tamen eas comedit, non est intemperans, nisi immoderatae comedat, sed tantum irreligiosus: ergo nec est intemperans, qui eas comedit contra præceptum.

Resp. neg. 1. p. ant. quidquid sit de secunda. Votum non est propriæ lex; votens enim non est superior respectu sui, ut libi ipsi legem, vel præceptum, propriæ dictum, ferat; unde votum tantum assimilatur præcepto in eo, quod etiam obligat: de cætero est promissio facta DEO de meliori bono, & per se obligat ex motivo fidelitatis, vel iustitiae DEO debita. Posita autem ea promissione, lex naturalis sub motivo religiosis obligat ad præstandum DEO, quod ratione promissione spectat ad ejus cultum. Ad 1. confirm. neg. antec. si materia gravis sit, & non constet aliunde confessario: si autem materia levius sit, tunc sicut peccata venialia non debemus con-

fiteri, ita nec infimas eorum species. Ad 2. confirm. om. antec. neg. cons. supposita enim veritate antecedentis, necessariò debet esse diversa efficacia voti, & præcepti; cum votum non possit jejuniū promissum constituere in materia necessaria temperantiae: quod tamen potest præceptum, ut satis probatum. Videantur dicta *n. 175. & seq.* Cæterum, sicut superior potest obligare, ita simpliciter potest obligare sub hac ratione formaliter immediate, & non sub alia.

181. Collige 1. Transgressio voti, sapius repetiti, non est peccatum diversa speciei à transgressione ejusdem voti, semel tantum editi: & par est ratio de juramento sapienti: item de transgressione præcepti, sub eadem ratione formaliter sapienti repetiti, & transgressione præcepti, semel tantum impositi; quia licet peccatum hoc possit esse gravius, non tamen est alterius speciei; cum talia vota, jura menta, aut præcepta, non sint alterius speciei: at vero transgressio rei, voto & juramento simul promissa, differt à transgressione rei, tantum voto promissa; diversa enim est obligatio voti, & juramenti.

Collige 2. Si religiosus violet e.g. jejuniū, ad quod præcepto, & voto tenetur, duplicitis malitiae, specie diversa, peccatum committit; quia votum sub ratione formaliter religionis, præceptum autem sub ratione formaliter temperantiae obligat, ut recte nota Palao *part. 1. tr. 2. disp. 3. punc. 3. n. 12.* *3.* Si Sacerdos Beneficiatus non recitet Breviarium, peccat contra religionem, ratione Ordinum, & contra iustitiam, ratione Beneficii. *4.* Si quis vovit obedientiam alteri, qui non haberit jurisdictionem in ipsum, e.g. penitentis confessario; & transgreditur præceptum, vel quasi præceptum, tali confessarii, peccat contra religionem; quia præceptum tale non est vere præceptum, sed tantum conditio, qua posita obligat votum.

Collige 5. cum Oviedo in *1. 2. tr. 6. contr. 5. punc. 3. n. 25.* Qui die jejunii comedit carnes, duplex peccatum specie distinctum committit; quia, cum jejuniū frangi possit etiam nimia refecione, vel nimio usu ciborum tantum esuriarum, sunt duo diversa præcepta, non comedendi carnes, & non adhibendi, nisi unam refecionem. Et quanquam præceptum jejunii videatur involvere alterum non comedendi carnes, & etiam hanc comedionem prohibere, nil refert; sic enim præceptum castitatis etiam prohibet adulterium, quamvis hoc habeat adjunctam aliam malitiam contra iustitiam. Plura vide apud Oviedo loc. cit. à *n. 22.* per plures paragraphos, & apud alios, maximè morales Theologos.

QUESTIO V.

De Differentia Numerica Peccatorum.

ARTICULUS I.

Quænam peccata distinguantur numero.

*182. N*on querimus hoc loco de distinctione individuali, seu numerica in sensu physico; nam

clatum est, quemlibet actum voluntatis internum, quodlibet verbum, vel actionem externam, esse quid physicè individualiter distinctum ab alio, atque adeò in hoc sensu aliud numero peccatum: sic, qui e. g. per horæ quadrantem, continuo turpiter delectatur, plures actus voluntatis physicè distinctos elicit, adeóque plura peccata physicè distincta committit: & tamen est communis sententia, talem in genere moris unum tantum peccatum committere. Quare quæstio hæc instituitur in sensu morali, sive in ordine ad confessionem, in qua Christus voluit exponi moralē tantum distinctionem, ac numerum peccatorum, qui ab hominibus nosci, ac notari possit, ne confessio, ut criminantur haeretici, sit carnificina conscientiæ; hinc autem oritur difficultas in statuenda regula, quando plures actus moraliter faciant unum peccatum, ita ut sufficiat eos in confessione, tanquam unum peccatum exponere: quando vero faciant moraliter plura peccata, & ut talia debeant exponi.

Supponitur autem hæc sententia (de qua agendum in tract. de penitentia) quod non sit obligatio confitendi circumstantias merè aggravantes; nam, si sit obligatio has confitendi, hæc quæstio erit præcisè speculativa, & nihil faciet ad praxim; et si enim plura e. g. desideria mala successiva, tantum essent unum peccatum, tamen essent peccatum gravius, quam desiderium tantum momentaneum, quamvis deliberatum; adeóque deberet tamen explicari in confessione numerus, vel saltem tempus, quo durasset ea delectatio; qua ratione numerus, quantum posset, etiam explicaretur. Pariter supponitur, quod physica distinctio actuum sit pure individualis; si enim sit simul specifica, clarum est, debere eam exponi. Sic si aliqua desideria sint circa personas solutas, alia circa ligatas, vel sacras, et si sint continua, utique debent in confessione exponi per modum plurium, specie differentium: quod idem dicendum, si quis uno actu desideret alia objecta specie diversa.

183. Jam quæstio hæc in duplice casu locum habet. 1. Si sint plures actus similes, successivi, & physicè distincti, e. g. delectationes turpes. 2. Si sit unus actus, sed tendens in plura objecta, similia quidem, sed talia, quorum quodlibet, si esset solum intentum, jam constitueret peccatum mortale, e. g. si quis uno actu desideret turpiter decem personas similes, vel desideret una explosione tormenti occidere iustè decem homines, aut eos omnino occidit: & in his casibus queritur, an quis debeat exprimere numerum claram, quantum potest: an vero sufficiat, numerum exprimere in confuso, e. g. an debeat dicere: *Concupivi deem fœminas:* vel an sufficiat dicere: *Concupi fœminas:* an debeat dicere: *Volui occidere, vel occidi decem homines;* an sufficiat dicere in confuso, *homines.*

Discrimen autem hæc faciunt auctores inter actus peccaminosos. Alii sunt interni, alii externi, quorum explicatio alias est nota. Alii actus dicuntur *consummati*, seu perfecti & absoluti, ita, ut ad alium actum, vel opus complendum non ordinentur, sive dein consummentur interius in corde, ut *haeresis*, odium DEI, & proximi, invidia &c: sive exterius, & hoc iterum dupli-

ter, scilicet ore, ut blasphemia, perjurium, detractio; & opere, ut homicidium, fertum, fornicatio &c. Alii dicuntur actus *non consummati*, qui scilicet vel ex se, vel ex communi modo operandi, tanquam media, dispositions, & circumstantiae, partes, vel complementa, ordinantur ad alium actum, vel opus complendum: & tales e. g. respectu homicidii, sunt desiderium cædis, præparatio armorum, captatio occasionis, conflictus, vulneratio, transfixio, gaudium inde resultans &c. vel respectu fornicationis, delectatio, desiderium, aspectus, sermones, oscula, tactus, quæ ad turpe opus disponunt, vel id comitantur, item consequens gaudium, & alia signa amoris, tanquam appendices, vel complementa obscenissimæ voluptatis.

184. Ulterius alii actus tendunt in plura objecta totalia, opere consummata: alii in unum, vel plura partialia. Prioris generis sunt desiderium plurium copularum forniciarum, aut desiderium plurium cædium. Posterioris generis sunt desiderium plurium tactuum, ad eandem copulam præriorum: aut desiderium plurium dispositionum, ad homicidium prærequisitarum. Rursus alii actus sunt *continui*, alii *interrupti*, Interruptio autem fit tripliciter. 1. per seriam prioris voluntatis retractionem, qua quis serio statuit, non amplius velle, quod voluit prius. 2. per liberam cessationem, sed tamen sine retractione prioris voluntatis, e. g. si quis desistat à prosecutione prioris actionis, & aliud agere incipiat. 3. per necessariam cessationem, ratione distractionis, ebrietatis, somni, vel alterius similis causæ, qua mentem, aut voluntatem, vel sopit, vel avertit.

185. Dico jam. 1. Actus interni, etiam similes, in quibus sicutur, sunt plures moraliter, & ut plures explicandi sunt in confessione, si interrupti fuerint per contrariam voluntatem, e. g. quando quis aliquot morosas delectationes admisit, postea, poenitentiâ ductus, statuit omnes excutere; sed paulò post iterum temptationi succumbit. ita communis, & probatur. Actus illi, utpote physicè distincti, jam sunt physicè diversi, & plures: sed neque per contrariam illam voluntatem evadunt in genere morali unum; cum contraria voluntas eos non conjungat, sed moraliter disjungat: ergo nec habent conjunctionem, seu unitatem physicam, nec moralem, quam deberent desumere ab una moraliter voluntate, quæ utique non datur, quando dantur voluntates contrariae: ergo illi actus sunt moraliter plures, adeoque ut plures debent explicari; nam juxta Tridentinum, sess. 14.c.5. & can. 7, debet explicari numerus gravium peccatorum, qua saltem moraliter numericè distincta sunt.

Confirm. à pari Siquis, postquam incepit meditari, dein per contrariam voluntatem statuit non meditari, planè eam interruptit: & si iterum se corrigit, ac statuat ulterius meditari, novam meditationem incepit: ergo etiam, si quis, postquam coepit e. g. turpiter delectari, dein per contrariam voluntatem statuit, non amplius delectari: attamen denuo mutata voluntate incepit obscenis oblectari, planè novam, & distinctam delectationem admittit. Nec dicas, esse eam.

eandem meditationem, quandiu quis eodem loco flectit; nam non est eadem, nisi in sensu fatissimo: certè potest diu flectere, & interim vocaliter orare, vel indifferentia, aut mala cogitare: quis autem dicat, talem propriè loquendo pergere moraliter in meditatione, ira, ut, si post aliquod tempus iterum resumat priores cogitationes de meditatione, dicatur antiquam meditationem prosecutus fuisse? Quodsi tamen voluntatis retractatio non esset absoluta, sed tantum conditionata, possent actus illi, non impleta conditione, adhuc coalescere, e. g. si retractares voluntatem occidendi inimicum, sub conditione, si tibi satisfactionem præstet, hanc autem ille abnuat, & tu ideo pergas in malo proposito, non sicut interruptum peccatum.

186. Dico 2. Actus interni, physicè interrupti, per liberam, vel necessariam confessio- nem, absque retractatione prioris voluntatis, aliquando censendi sunt moraliter plura peccata, & ut talia in confessione sunt exponendi: aliquando verò censendi sunt unum peccatum. Conclusio est communis, & probatur exemplis. Qui singulis hebdomadis semel se oblectat delectatione turpi circa eandem personam: aut qui ante somnum delectationes morosas admittit, & manè evigilans easdem refumit, quanquam nunquam priorem voluntatem retractet, sed tantum liberè, vel necessariò cesset, juxta communem sensum, & praxin confitentium (qui distinctè in hoc casu numerum explicant) plura peccata committit, & tenetur tanquam de pluribus se accusare; nec enim ritè confiteretur dicendo: *Per mensuram turpiter concipi vi;* sic enim putaret confessarius, eum non interrupisse per mensuram desideria: sed debet dicere: *Per mensuram quot hebdomadis, vel diebus, turpem delectationem admisi;* ut scilicet intelligatur, fuisse actus distinctos, & aliquid modo explicetur eorum numerus: certè hoc est praxis communis, & universalis opinio, tam confitentium, quam confessiorum.

187. Aliquando autem non sufficit talis cessatio ad pluralitatem peccatorum. ita Lugo, Illung, ac ali: & probatur iterum communis sensu, atque aliis exemplis. Sic, qui per medium horam turpi delectationi, vel odio proximi, inharet, licet aliquoties liberè, aut necessariò breviter distrahit ad alia, unum moraliter peccatum committit; si enim quævis interruptio multiplicaret peccata interna, esset moraliter impossibile eorum numerum scire; cum sapientia non constet, quoties actus insensibiliter sint interrupiti, ac liberè repetiti. Confirm. Sicut, qui pia meditatur per semihoram, et si aliquoties voluntariè modice distrahitur, tamen unam moraliter meditationem facit: & qui amico loquitur, et si aliquantulum interrumpt sermonem, e. g. famulo aliquid præcipiendo, vel alium hospitem breviter excipiendo, tamen unum colloquium instituisse censetur: ita etiam, qui, ut ita loquar, meditatur obsecra, vel cum obsecra objectis quasi colloquium instituit, et si aliquantulum distrahitur, vel illud quasi colloquium interrumpt, tamen unum peccatum patrat, & sufficit id explicare per modum unius peccati.

188. Ubi tamen nota, quod, licet non de-

beat explicitè dici numerus in tali casu, tamen neque debeat negari; unde, qui pluribus uno tractu, e. g. conviciis proximum invasisset, non sufficienter se accusaret, dicendo: *Convictum alteri dixi;* nam sic putaret confessarius, unum tantum verbum tale dictum fuisse: sed debet dicere: *Semel convictus dixi;* vel *convictatus sum;* quæ sui accusatio est indifferens ad significandum vel unum verbum, vel plura; alias enim pœnitens negaret peccatum suum, & aliud confiteatur; certè confessarius aliud intelligeret: imò neque sufficit adhibere verba ita indifferentia, ut in rigore tantum logicò non negetur pluralitas, ita, ut, e. g. qui voluit occidere plures, dicat tantum: *Volui committere homicidium;* nam sic confessarius, ex communī istarum vocum acceptance, cogitaret, pœnitentem tantum unum homicidium voluisse patrare: sed debent adhiberi verba, in morali estimatione de se apta ad significandum etiam plura, ut in priori exemplo: *Convictatus sum;* vel in posteriori: *Volui plures occidere;* alias enim, ut dictum, confessarius qui verba in sensu morali, & prout communiter intelliguntur, accipit, non intelligeret ritè peccatum, adeoque confessio insufficiens esset.

189. Quānam autem assignanda sit regula discernendi, quando ratione interruptionis multiplicentur peccata, quando non, difficultas est magna. Cardinalis de Lugo de pœnitentia disp. 16. sec. 14. n. 569. ait, rem hanc ex prudentis arbitrio esse desumendam, ex proportione ad actiones externas; sicut enim, ut dictum est, colloquium cum amico non statim cessat ob modicum intermixtum sermonem cum famulo: nec etiam cessat sermo contumeliosus, quamvis modica interlocutio fiat cum amicis pacificatoribus; quia semper adhuc præsens est is, in quem contumelias jacintur, & idem adhuc animus perseverat: ita etiam non cessat quasi colloquium internum, seu delectatio, cum re turpi, si tantum modice interrumpatur, & rursus statim inchoetur, nec illa retractatio intercesserit.

At, sicut cessat colloquium cum amico, si recessit: & sermo contumeliosus cum inimico, quando hic est tuo conspectu abiit: censeturque novum colloquium, si amicus, aut inimicus redat, vel obvius denuo fiat, ac tu denuo loqui, aut conviciari incipias: ita etiam fit nova moraliter delectatio, quando, postquam voluntate recessimus ab eo objecto, & ab ea cogitatione, sine retractatione quidem, sed tamen animo de aliis cogitandi, & quasi, ut ait Lugo, objecto dedimus licentiam abeundi, postea rursus ad idem redimus, & eo oblectamur. Mintis adhuc moraliter interrumpitur delectatio, si eadem voluntas virtualiter perseveret, e. g. si, dum quis turpiter delectatur, superveniente alio, breve negotium cum eo quidem expediatur, sed habeat animum, eo peracto statim ad priores cogitationes redeundi: sicut non interrumpitur colloquium duorum, si superveniente tertio, aliquantum discursum interrumpant, eo animo, ut recedente isto, statim iterum priorem sermonem prosequantur.

190. Subiungit Lugo num 570. quod, si interruptiones fuissent æquæ breves, etiam delectatio per diem integrum producta, esset tantum unum peccatum, sicut delectatio per dimidiām ho-

horam: sed statim, & bene, addit, longiori temporis spatio, etiam longè facilius contingere interruptionem moralem. Unde judicat, saltem longiore durationem explicandam; cum difficile sit, tanto tempore durare eundem quasi congressum cum objecto, & hominem non discedere plena libertate ab illius cogitatione.

Docet ulterius, non posse eandem regulam tradi pro omnibus actibus malis; cum aliqui faciliter interrumpantur, & brevius durent, ut blasphemia interior: alii diutius, ut delectatio turpis, odium proximi: & ex his etiam longius durent, qui ex vehementi passione procedunt. Tandem ait, regulariter ultra duas, vel tres horas, non videri perseverare moraliter eandem voluntatem mere internam; cum difficile sit, quod homo velit longius perseverare in eadem cogitatione, & non se divertere ad alia; hinc durationem saltem longiorem solere explicari, eoquod regulariter habeat interruptions morales, & homo utique voluerit per diem aliquoties discedere ab objecto, quamvis cogitatio omessa, iterum & iterum redierit.

Illung tract. 2. disp. 2. num. 62. (cui videtur consentire Tannerus disp. 4. de peccatis q. 2. dub. 4. num. 57.) ait, tantam interruptionem sufficere ad discontinuandos hos actus, quanta sufficit communiter ad animum immutandum, & ejus impetum, ac intentionem ener Vandam: quanta autem haec sit, ait, defumendum ex natura actuum, objectorum, circumstantiarum, faciliter, vel difficiliter animum immutantium.

191. Dico 3. Actus voluntatis interni, & etiam externi oris, similes, consummati, vel non consummati, eodem quasi voluntatis impetu, actualiter, vel virtualiter durante, repetiti, unum tantum moraliter peccatum constituant, ita communis. Prob. Iti actus sunt similes, & uno tracto, adeoque una moraliter voluntate eliciti: ergo juxta communem estimationem veniunt nomine unius actionis. Sic, qui turpiter absque interruptione se per plures actus physicè distinctos oblectat, unam moraliter delectationem admittit. Et certè, si non omni interruptione semper tollitur haec unitas (ut num. 168. & sequentibus modo diximus) tunc minus tolletur, si nulla adsit interruptio. Par est ratio de pluribus similibus actibus externis oris, e. g. contumelias, uno tractu in eundem proximum jaectis, vel detractionibus similibus contra eundem commissis: item de perjuris continuatis circa eandem rem, ita Lugo de penit. disp. 16. sec. 14. num. 559. & seq. Illung. tract. 2. disp. 2. num. 65. qui insuper citat Molinam, Gobat, Azor, Diana, & plures alios.

192. Dico 4. Actus externi, opere commissi, sed non consummati, qui ad eundem finem tendunt, & uno tractu, vel impetu, sunt repetiti, unum tantum moraliter peccatum constituant, ita communis. Sic, qui eundem pluribus verberibus continuò cedit, unius verberationis est reus: qui continuatis acceptanceibus plures pecunias rapit, unum furtum commitit. Indò, in hoc casu furti, etiam tantum est unum peccatum, et si fur domo egrediatur, ut rapta exportet, si retineat animum statim redeundi, & alia accipiendo. Ulterius, qui turpes aspectus, turpes tactus, continuatos exercet, vel plura

oscula repetit, cum intentione fornicationis, respectu ejusdem personæ, sufficienter confitetur dicendo: Semel impudicos tactus, aspectus, oscula exercui, cum tali persona, & cum intentione fornicandi. Probatur haec conclusio, ut superior; quia scilicet ratione continuationis, intentionis, & finis isti actus in sensu morali veniunt nomine unius actionis.

Confirm. ex S. Thom. in 2. diff. 42. q. 1. a. r. in corp. ubi ait. Contingit, esse actus plures, secundum quod ad genus naturæ referuntur (hoc est, physicè) qui tamen sunt unum, secundum quod in genere moris considerantur, ut patet in eo, qui suratur; quia omnes actus eius, qui ad finem furti ordinantur, peccatum sunt: cum mala intentione sint: qui possunt valde multi esse, & tamen omnes computantur ut unum peccatum; quia non habent rationem peccati, nisi secundum quod per unam voluntatem, in unum perversum finem ordinantur. Quibus, ultimis præsternit verbis, etiam rationem nostram approbat.

193. Dico 5. Si actus externi sint opera consummata (quæ explicavimus n. 183.) totidem moraliter peccata sunt, quot talia opera, & ut totidem explicari debent in confessione, ita communis. Probatur exemplis. Sic qui tres homines tribus continuatis ictibus occidunt, tria homicidia declarare debet: qui ter copulam continuo congressu habuit, numerum hunc expondere debet: item si sacerdos die Nativitatis Domini in statu peccati gravis, sine interruptione tria sacra legat, tria sacrilegia distincta commitit: & sic de similibus. Ratio est; quia talia opera consummata, in sensu morali, & affirmatione communis hominum, veniunt nomine plurimum actionum: & haec est etiam praxis contentum, ut in talibus casibus se accusent, exponendo numerum talium actionum.

194. Quodsi autem peccans, actus externos, seu opera, non ad alium finem ordinet, sed in ipsis quiescat, e. g. turpes actus non ulterius ordinet, nec fornicationem intendat, tunc distinguendum est: si sunt actus similes, & non interrupti, nec consummati, videntur venire nomine unius actionis, adeoque sufficere, si per modum unus explicitur. Sanè sic se habet verberatio per plures ictus continuata, furtum pluribus acceptationibus patratum, comedio plurimum ciborum ex carne in uno prandio die jejunii: quæ exempla auctores solent adducere, ut in iis ostendatur unitas peccati. Et certè neminem legi, qui dicat, debere explicari numerum turpum tactuum, si fuerint continuui: nec auctores videntur, communiter saltem, requirere coordinationem ad unum finem alium, seu distinctum ab aggregato actionum continuarum, nisi in uno casu, quando scilicet externum opus factum est, ad quod tales actiones omnes ordinantur, & questio agitur, an sufficiat explicare opus externum, ad quod omnia ordinata sunt, quæ est longè alia ab ea, quam modo tractamus: & de illa agemus postea. Si autem actus sine specie dissimiles, aut moraliter interrupti, debet utique numeros eorum explicari, etiam quando non sunt actus consummati.

195. Dico 6. cum de Lugo disp. 16. de penit. sec. 14. u. 542. Illung tract. 2. disp. 2. n. 57. Non potest statui de actibus externis oris, vel operis

operis, homogeneis, sive ejusdem speciei, unica universalis regula, ex qua defumatur, quando moraliter interrumpantur, ita ut faciant plura moraliter peccata in confessione explicanda, aut quando non ita interrumpantur: sed hoc juxta arbitrium prudentis viri debet determinari, vel ex circumstantiis temporis, nimio, vel non nimio intervallo, interrupti, aut certarum actionum mediatione quasi intersecti: vel ex qualitate actionum, habentium, vel non habentium rationem mediæ, aut finis: vel ex communisensu, & modo operandi: ex quibus defumendum est, an ij actus, stante tali interruptione, tamen censeatur moraliter una, vel an multiplex operatio: vel etiam aliquando, an censeatur eadem voluntas virtualiter permanere: quod ultimum, quamvis non ubique necessarium sit, tamèn, ut patebit ex sequentibus, si adest in operibus non consummatis, multum facere potest ad faciendam determinationem: nisi forsiterum aliunde ejus vis elidatur.

196. Probi conclusio, seu explicatur. Imprimis, eti per retractationem voluntatis sapientis, & fors ordinariæ, interrumpantur moraliter tales actus, tamen non videtur, omnino semper id fieri; nam Lugo cit. disp. 16. de pœnitentia n. 551. censet, quod is, qui die jejuniū jam secum statuit, in prandio nihil amplius comedere, si tamen, antequam à mensa furgat, novum afferatur terculum, possit licet de isto comedere; quia continuatio prandii, ratione loci, & temporis, non obstante brevi illa mutatione voluntatis, sufficit ad continuandam licet comeditionem: quod etiam tenet Lessius de justit. l. 4. c. 2. dub. 2. n. 17. & Filiucius. tom. 2. træt. 27. p. 2. n. 41. (quod Layman l. 4. tr. 8. c. 1. n. 6. eti oppositum tenet; tamen probabile esse afferit) imò hi auctores admittunt, quod, eti quis jam à mensa furexerit, possit tamen redire, & iterum comedere: & sanè valde probabile est, quod talis possit rursus comedere, postquam proposuit, nihil ultra comedere, saltem, si nondum surrexit; cum hoc multum faciat ad moralem estimationem. Quo supposito, si quis iterum post mutatam voluntatem carnes comedederet, quas priùs jam comedisset, non videtur talis novum peccatum, moraliter à priori distinctum, committere, in quo consentit etiam Illsung. tratt. 2. disp. 2. n. 60. cum aliis ab ipso citatis.

Pariter difficile mihi videtur, quod, si quis cum altero litigare coepit, vel etiam convicia ei dicere, & ab amico persuasus dicat, se jam velle tacere, adeoque voluntatem priorem retractet: sed mox ab adversario lacefissus, iterum incipiat litigiosas voces, vel convicia jacere, difficile, inquam, videtur, dicere, quod in hoc casu dentur duo moraliter distincta peccata; cum videatur in morali opinione ex natura litigationis &c. dari adhuc continuationem. In his tamen casibus, eti actus externus possit dici non interruptus, & moraliter unus, tamen non video, qua ratione etiam duo actus interni, unus ante, alter post retractationem voluntatis, denuo imperans comeditionem carnis, vel convicia jacienda, non sint duplex peccatum; cum isti juxta primam conclusionem, ab omnibus receptam, per contrariam voluntatem interrumpantur.

197. Quodsi voluntas non sit retractata, R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

sed tantum per liberam, vel necessariam cessationem interrupta, tunc, si opera externa, quamvis homogenea, & continua, sint consummata, constituant plura peccata, ut jam dictum n. 193. præsertim, si accedant actus interni plures etiam continui; si autem non sint opera consummata, aliquando constituant plura peccata, aliquando non; unde attendendum ad circumstantias &c. n. 195. assignatas. Quod enim aliquando plura peccata constituant, habetur ex his exemplis. Qui quotidie per mensem blasphemat, & à blasphemia quotidie cessat, absque voluntate retractante, ac proposito emendationis, plura utique peccata committit, nec sufficienter se accusat, dicendo, se blasphemasse per mensem; nam sic intelligeretur, blasphemiam moraliter durasse per mensem, quod nemo dicet contigisse in hoc casu. Pare est ratio de eo, qui singulis diebus convicia in aliquem jacit, vel singulis diebus florrenum furatur.

198. Quod autem non semper peccata moraliter plura committantur, ostenditur, & quidem quantum ad actus oris, seu verba, exemplis sermonis contumeliosi (de quo n. 189) sermonis impuri, & detractorii, de quibus par est ratio cum sermone contumelioso: quoad opera vero exemplo comeditionis carnium, quæ, licet durante prandio sàpè interrumpatur garriendo, literas, vel nova legendo, tamen manet moraliter una. Item, si fur exportationem rerum colloquio aliquo interrumpat. Item, si sacerdos in statu mortalis peccati canat Missam, licet sub missa in choro facta, etiam aliquantum garriat, tamen manet, sicut unum sacrificium, ita unum peccatum; quia, præsertim manente retentione sacrarum vestium, & populo finem sacrificii expectante, manet virtualiter eadem voluntas sacrificandi.

Unde ingeniosus quidam recentior docet, accedere ad templum, vestes induere, ad aram facere, imò &, si Communionem distribuisset durante Sacro, postea residua fragmenta absu mere, in statu peccati, esse tantum unum peccatum, eoquod sit unum tantum sacrificium ex omnibus his actionibus completum: quamvis distributio Communionis esset aliud distinctum peccatum. Pariter, qui intendit inimicum occidere, & sic iter agit, atque in via cum aliis loquitur, prandet, ut vires necessarias refocillet, atque ideo non semper actu cogitat de inimico, tamen adhuc censetur unum peccatum committere. At vero, si nimis diu inimicitia duret, non coalescent omnes actiones, ex ea profectæ, in unum peccatum; quia utique per longum tempus sape moraliter interrumpuntur; alias, si rex per plures annos bellum injustum gereret, unum peccatum committeret, quod est falsum.

ARTICULUS II.

Reliquæ Conclusiones huc spectantes.

199. Dico ulterius. 7. Quando plures actiones, sive ex se malæ, sive indifferentes, ordinantur ab operante ad eundem finem malum, tanquam media, aut dispositiones, vel tanquam partes, si ne

ne interruptione morali, & ita, ut cum ipso opere unius actionis completa vocabulo designentur, unum moraliter peccatum constituunt. Conclusio est juxta communem doctorum, & probatur exemplis. Sic, licet quis ante fornicationem, quam intendit, habeat desideria turpia, tactus, & oscula, tamen, si copula sequatur, omnia ista unum peccatum constituunt, & sufficienter intelliguntur, si quis se accuset de habita copula. Pariter, si quis se accuset de homicidio patrato, satis intelliguntur, præcedens ira, vel odium, desiderium vindictæ, præparatio, & assumptio armorum &c. si non diu præcessint, vel moralis interruptio data sit.

200. Ind (quamvis aliqui auctores contrarii sint) etiam tactus, & similia, quæ copulam immediatè sequuntur, adhuc satis intelliguntur, tanquam complementa actus prioris, sicut & gaudium immediatè subsequens: nec ista haberent debent semper, tanquam effent dispositiones ad copulam novam, sed potius tanquam approbatio, & delectatio de præcedenti; quia nova copula non statim intenditur, nec illi actus, ex natura sua, semper ordinantur ad copulam novam, neque censeri debet statim ista intendi, nisi detur moralis interruptio inter priorem copulam, & istos actus: vel certè, nisi tamdiu isti actus continentur, ut etiam attenta voluntate peccantis censerentur dispositio, vel præparatio ad novam copulam: ita Lugo *de penit. disp. 16. num. 555.* Castropalo Navarrus, Tamburin, l. 2. de confessione c. 1. num. 72. Illung. tract. 2. disp. 2. num. 63. & plures ab eo citati. Fagundez in 2. precept. Eccles. l. 3. c. 4. n. 14. At, si notabilis interruptio fuerit data, censerent actus sequentes ad novam copulam referri: vel certè censerent non amplius referri ad priorem, adeoque debent tanquam novum peccatum explicari.

201. Dico 8. Casu quo quis ab initio abstracta à copula, hoc est, istam nec intendat, nec positivè excludat, ut sape fit, postea autem eam ex occasione admittat, tamen adhuc tactus prævii, non ex intentione copula habiti, probabiliter coalescent cum copula in unum moraliter peccatum. Huic conclusioni quidem contrarius est Lugo *de penit. disp. 16. num. 556.* attamen æquè probabiliter eam defendunt Illung tract. 2. disp. 2. num. 63. citans Moyam, à quo ait, citari Delgadillo, Leandrum, Oviedo, & alios recentiores, quos in manuscriptis etiam ante paucos annos hic fecuti sunt insignes recentiores. Probatur. Etiamsi tales actus non coalescent cum copula ratione voluntatis directæ, possunt tamen coalescere sufficienter ratione voluntatis indirectæ, ut ait quidam ingeniosus recentior; cùm enim talis peccans voluerit ea, quæ ex natura sua tendunt ad opus ultimum, censerent etiam voluisse istud, & ea, quæ ipsi sunt occasio proxima ad opus illud: vel, si tales actus non coalescent ratione voluntatis, coalescent, ut vult Illung, ex eo, quod sint præambula ad actum perfectum: quod sufficit; neque enim ad hoc, ut aliqua constituant totum morale, requiritur, ut intentio totius compositi præcedat omnes partes: sed sufficit, si quis intendat partibus prius jam positis conjungere reliquas: ita ingeniosus recentior.

202. Confirmatur ex Illung loc. cit. ita

argente. Sicut actus subsequentes, e. g. tactus post copulam exerciti, coalescent cum ista, tanquam complementa, licet cum ea non coalescent ratione intentionis; quia non sunt ex intentione copulae; cùm hæc præcesserit, nec admittitur ex intentione illorum, sed sit ultimò intenta: ita tales actus prævi coalescent cum copula, & includuntur in ea, tanquam præambula, præparamenta, & exordia.

Adde, quod Lugo videatur velle probare, eos actus subsequentes coalescere cum copula antecedente, ex eo, quod confessarii (ut ait se credere) non soleant, accusantes se de fornicatione &c. interrogare de actibus subsequentibus; quod tamen deberet fieri, si isti actus essent nova peccata: atqui etiam videatur, quod confessarii non soleant, accusantes se de commissa fornicatione interrogare, an statim initio eam intenderint: quod tamen deberent refire, si in casibus, in quibus non statim copula intenta fuit (qui sanè frequentes sunt) præcedentia effent seorsim exponenda. Nec dicas, circa hoc vitium cautè esse interrogandum, & idem forte confessarios non interrogare; nam posset sat cautè, & honestè, hæc interrogatio fieri, non minus, quam fiat, ut sape debet fieri, de numero copularum.

203. Quodsi tamen aliquis habuisset ab initio serium propositum, excludendi actum perfectum, & tantum committendi turpes tactus &c. postea verò crescente concupiscentia, mutaret voluntatem, & copulam admitteret, puto cum pluribus aliis, tunc moraliter ista disjungi, & tanquam distincta peccata explicando esse tactus prævios &c. nam serium illud propositum facit in primis, ut non statim, saltem non semper, possit dici actus ultimus, jam indirectè intentus. 2. Facit, ut non videantur illi tactus &c. posse dici præambula; nam tactus impurus intentus ut finis, & conjunctus cum serio proposito, non progrediendi ulteritis, non potest dici præambulum, aut propositum, ad ulteriora.

Nec est par ratio cum comeditione carnium, de qua num. 196. nam ibi habetur alia moralis continuatio ratione circumstantiarum, nondum sublatæ mensæ &c. quæ facit, ut censeatur durare idem prandium. At nihil est simile, quod ita conjugat tactus cum copula, si ab ea per memoratum propositum disjuncti sunt: certè vix erit, qui dicat, ista, qualiscunque voluntas intermediet, tamen eodem modo coordinari, sicut plures patinæ coordinantur in idem prandium.

204. Dico 9. Actus tendens in plura objecta, numero tantum distincta, spectando rationem probabilitatis non habet, saltem per se, & universaliter, totidem malitia numero distinctas, quæ sunt objecta. ita Suarez. tom. 4. in 3. p. disp. 22. sec. 5. n. 34. Lugo de penitent. disput. 16. sec. 3. n. 131. & seq. Tamburin. methodo expeditæ confessionis. l. 2. c. 1. n. 58. & 59. Illung. tract. 2. disp. 2. n. 44. & seq. qui plures alios citat n. 43. item recentior quidam in manuscriptis, qui citat etiam Thysrum Gonzalez, Gobat, Serram, Bannez, qui dicant, esse unum moraliter peccatum. item citat Bonacinan, Fagundez, Layman, Mendo, quorum verba allegat: quin imò pro conclusione cum nostra moderatione addita, possent adhuc plures adduci.

No

Non autem controvertitur hīc, an talis actus constitutatur ex pluribus malitiis, physicè numero distinctis; hoc enim non contingere admittunt nobiscum adversarii: & ratio est manifesta; cūm enim sit, ut ponitur, unicus indivisibilis actus, non potest habere partes physicè distinctas, aut ipse à se esse distinctus. Sed controvertitur, an talis actus in sensu morali, & æquivalenter, in ordine ad confessionem, habeat multiplicem malitiam, ita, ut numerus objectorum debeat exponi, non minus, quam si realiter duo, vel plura, physicè distincta peccata, fuissent.

205. Prob. conclusio ex Suarez loc. citat. n. preced. Actus charitatis e. g. quo decem hominibus volo dare eleemosynam, non habet decem bonitas: sicut si aliquo actu vellere infinitis dare eleemosynam, non haberet iste bonitas infinitas; nam infinitum actu creatum dari non potest: ergo nec actus, quo decem hominibus, quamvis extremè indigentibus, nihil volo dare, habet decem malitias. Confirm. 1. Actus tendens in infinita objecta malæ, e. g. si quis uno actu voluntatis vellet infinitos homines occidere, non habet infinitas malitias; alias datur infinitum actu: ergo etiam actus tendens in decem objecta, e. g. si quis, uno actu voluntatis, vellet decem occidere, non habet decem malitias: certè disparitas formalis non videtur posse assignari.

Respondent quidam adversarii, actum tendentem in infinitos, non habere objecta distinctas; at verò ea habere actum, tendentem in decem, vel centum. Contra est. Juxta adversarios actus, qui tendit in infinitos, saltem non potest habere tantum unam malitiam; si ergo non habet infinitas, dicant, quot habeat. Dein, si quis vellet uno actu integrum exercitum occidere, etiam tantum confusè tendit in individua, nec tamen juxta adversarios talis actus habet tantum unam malitiam, quot ergo habet?

206. Retorquent tamen adversarii argumentum, & petunt, quid nos dicamus de actu, quo quis vellet infinitas species peccatorum committere? Sed respondeo cum nostris auctoribus, talen actu non habere infinitam malitiam, aut infinitas species militiarum: sed tantum habere unam aliquam speciem innominatam, hoc est, confusè tendentem in infinitas species, confusè representatas. Urgent: ergo neque, quando quis vult uno actu duas species peccatorum committere, e. g. adulterium, actus habebit duas species malitias. Resp. Strictè loquendo non habere duas, sed unam duabus æquivalentem: vel habere duas species tantum formaliter distinctas.

Instant. Ergo etiam actus, tendens in plura objecta similia, habebit plures malitias individuales, formaliter distinctas. e. g. si quis uno actu vult in honore omnes Apostolos, talis actus habebit duodecim malitias individuales formaliter distinctas: e. g. unam, quatenus tendit in S. Petrum, aliam, quatenus in S. Andream &c. Resp. om. illatum, quod nil probat contra nos; nam præcisè habere malitias plures, ita formaliter distinctas, non est, habere eas, in sensu morali distinctas; alias, cūm etiam furtum decem aureorum habeat totidem malitias, in sensu formaliter distinctas, etiam deberet habere decem malitias, in sensu morali distinctas, adeoque deberet

in communi acceptione morali, esse decem furtæ quod, supposita sententiâ de non necessariâ expositionis circumstantiis notabiliter aggravantibus, non est verum.

Aliud est de speciebus formaliter distinctis, in eodem actu; cūm enim ex Tridentino sess. I 4. c. 5. & can. 7. habeatur, circumstantias, speciem mutantes, seu rationes specificas, in eodem actu, realiter quidem identificatas, formaliter tamen distinctas, exponendas esse in confessione, ideo istæ formalitates, in ordine ad confessionem, æquivalent speciebus realiter distinctis, id quod defumitur ex ipso Tridentino, loc. cit. definitiæ, dari obligationem, circumstantias specificas confitendi. At adversarii probare ex nullo capite possunt, quod etiam formalitates illæ individuales æquivalent individuis realiter distinctis, in ordine ad eandem confessionem.

207. Instant iterum. Ergo actus tendens in infinitas species malas, habebit malitias infinitas. Respondeat Illiusung tract. 2. disp. 2. n. 49. 2. Etum non contrahere specificas malitias suorum objectorum, confusè tantum, & implicitè repræsentatorum; quia hoc ipso talis actus non dependent à cognitione directiva, explicitè repræsentante illorum objectorum differentias, & virtutum oppositarum honestates, tanquam motiva neglecta; unde talis actus tantum contrahit speciem innominatam malitiae, ut diximus n. preced. Econtrà differentia numerica objectorum non debet juxta adversarios explicitè repræsentari, modò cognoscatur pluralitas, nempe esse decem objecta, vel esse finita, aut infinita, esse exercitum, vel minorem turbam; nam, qui desiderat integrum exercitum occidere, juxta ipsum jam contrahit malitias, numero militum in exercitu æquales.

208. Urgent denuo cum Dicastillo. Actus, quo vellem e. g. occidere infinitos homines, est tantum inefficax; quia tendit in objectum impossibile: in tali autem casu objecta coalescent in unum: ergo non est paritas cum actu efficaci. Contrà. Inefficacia actus non facit, ut objecta coalescent in unum: ergo responsio non subsistit. ant. prob. si actu inefficaci vellem DEUM destrui, & Luciferum in calo collocari, absque dubio duæ malitiae specie diverse, & moraliter distinctæ, darentur in hoc actu. Dein, si aliquando in casu actu inefficacis, possunt objecta totalia coalescere, non estratio, quare non eriam, in casu actu efficacium. Rursus, si darentur duo distincti tales actus inefficaces, & duo objecta, absque dubio darentur duæ malitiae: ergo, si adversariorum modus arguendi bonus est, debent etiam dari, quando est unus actus; nam, ipsi contra nos si arguunt, & dicunt: Si darentur duo actus interni, essent duo peccata: ergo etiam, si datur unus, ita æquivalent, sunt duo peccata: ergo, vel ipsorum argumentum est nullum, vel in hoc casu dantur infinitæ malitiae.

Dicunt tandem, talem actum, tendentem in infinita objecta, habiturum infinitas malitias in confuso. ita La Croix. Sed per verba in confuso vel intelligitur tantum, quod dentur malitiae, ab intellectu creato non discernibles: & reverè tamen dabitur infinitum actu, seu categoriem, quod saltem DEUS deberet cognoscere, id quod non admittitur: vel intelligitur aliud. Ex

explicetur. Certè, quidquid dicatur, non evitabitur infinitum actu malitiarum. Alius doctissimus recentior in manuscriptis docet, talem actum habiturum malitias infinitas, sed non determinatas, quæ indeterminatio tamen non se teat ex parte objecti, sed tantum ex parte æstimationis moralis; quia scilicet homo peccans, vel etiam aliis, numerum determinare non potest. Verum non quæritur, hic, quid æstimare, vel judicare possint homines; cum saepe de numero peccatorum præteritorum, in se determinatisimo, ex obliuione, vel aliis causis, judicare non possint: sed quæritur de determinatione in se, malitiarum à parte rei existentium, quæque saltem à DEO cognosci possint (sicut idem auctor mox dicit, numerum personarum familiæ, quam indeterminate cognitam quis occidere velit, à DEO satis cognosci) & ha malitia deberent juxta adversarios esse infinitæ: cùm autem infinitæ esse non possint, manet totum argumentum.

209. Prob. conclusio 3. Ubi est una sola disformitas ejusdem indivisibilis actus cum eadem unica lege, ibi est tantum una malitia: sed in casu, quo quis e. g. vult occidere decem homines, est una sola disformitas cum eadem unica lege: ergo. mai. non videtur posse negari; quia disformitas cum lege, & malitia, est unum & idem ex n. 29. min. probatur. Ubi est unus indivisibilis actus, & una indivisibilis lex, sub uno motivo prohibens, est una tantum disformitas, seu contrarietas; quia est unica ratio fundandi dissimilitudinem, seu disformitatem, aut contrarietatem: atqui in nostro casu datur unus indivisibilis actus, & una indivisibilis lex: ergo.

Ex quo iterum habetur disparitas inter circumstantias specificas, & numericas; illæ enim, cùm sint oppositiones, vel disformitates cum diversis legibus, sunt moraliter diversæ inhonestates: at istæ, cùm opponantur eidem legi, sunt una disformitas. Dices, ratione objectorum plurium etiam dari multiplicem disformitatem, vel contrarietatem. Sed contra est. Objecta nec multiplicant actum, nec legem: ergo neque multiplicant disformitatem, cons. patet ex dictis: ant. etiam est clarum; nam, si objecta multiplicarent actum, tunc actus, quo quis vellet furari centum, esset centuplex, & actus, quo quis vellet furari infinita, esset infinitus: quod est falsum. Item, si objecta multiplicarent legem, tunc lex pro multiplicatione individuali objectorum, qua respicit, esset multiplex: adeoque qualibet esset infinitè multiplex; cùm quavis respiciat objecta syncategorematicè infinita. Et quælo, quis dicat, quòd, si quis mentitur jocosè, mille homines esse occisos, mille mendaciorum malitiæ contrahat, vel mille legibus veritatis contrarius sit?

210. Dico jam 10. Quando unus, idemque actus internus, tendit in plura objecta totalia, solo numero distincta, spectando rationem non videtur per se, & universaliter, necesse esse, numerum objectorum distinctè confiteri, sed satis esse, ea numero plurali exponere. e. g. qui simul delectatus est turpiter circa decem foeminas, non tenetur hunc numerum distinctè exponere, sed sufficit dicere: Circa plures delecta-

tus sum. ita Illsung, Lugo, Tamburinus locis num. 204, citatis, Thysius Gonzalez, Stoz, Gobat, & alii, ac multi Recentiores. Dixi 1. spectando rationem; nam non nego, oppositam communior saltem fuisse, maximè ante Lugonem: an autem adhuc sit inter recentiores communior, dicere non ausim. Doctissimus quidam recentior in manuscriptis ait, si moderni nostra sententiaz patroni jungantur prioribus, autoritatem pro nobis fore æqualem, vel etiam ma-

jorem.

Dixi 2. per se, & universaliter; nam, an non forte unus, aut alter casus sit excipiendus, discutietur inferius. Dixi 3. non videri necesse; utique enim consultius, ac melius est, & omnino suadendum, ut fiat oppositum, tanquam securius, & conscientiaz tranquillandæ aptius: quamvis non videatur esse stricta obligatio. Conclusum hanc ideo vel maximè admitto; quia sequitur ex præcedenti, & altera, quam hic suppono ex tract. de paenit. scilicet non dari obligationem confitendi circumstantias tantum aggravantes: &, si hanc etiam admitteret Suarez, qui nobiscum admittit priorem, hic quoque nobiscum sentiret: at, quia putat, eas circumstantias in confessione esse exponendas, in hac dcima conclusione à nobis recedit.

211. Probatur conclusio. Tridentinum *sej. 14. c. 5.* plus non requirit ad confessionem, quam, ut in ea exponantur numerus, & species peccatorum: atqui talis, qui confitetur, se delectatum fuisse circa plures foeminas similes, quando determinate est delectatus circa decem, explicat numerum, & speciem sui peccati: ergo facit id, quod requirit Tridentinum: ergo latifacit suæ obligationi, nec ad plus tenetur, maparet legenti Concilium: certè nil dicit de circumstantiis aggravantibus, nec de numero objectorum; quia hic numerus etiam est tantum circumstantia aggravans, quatenus scilicet peccatum facit in eadem specie gravius, sicut numerus flororum furto sublatorum. min. etiam constat ex præcedenti conclusione, qua probavimus, tale peccatum esse non tantum physicè, sed etiam moraliter unum, consequentia prima est in forma: secunda probatur, non debemus hominibus imponere majus onus confitendi, (quod alias difficile accidit) quam ex Conciliis possit desumti: ergo.

Nec dicas, Concilii finem eo loco tantum fuisse, negare obligationem confitendi peccata obliuioni tradita; nam, si hic solus finis fuisset, non debuisset meminisse circumstantiarum, speciem mutantium, de quibus solicite bis mentionem facit, licet eas, stante earum obliuione, non debeamus confiteri: cùmque insuper Concilium expressè dicat, nihil aliud exigiri, nec nos aliud exigamus, similius colligamus, quod, licet forte quæsto de peccatis obliuioni traditis fuerit unica occasio hujus decreti, non tamen fuerit unicus finis; sed Concilium simul intendit, dare plenam instructionem fidelibus, ad quam maximè conducebat enumerare ea, quæ explicare in confessione necesse est.

212. Confirm. conclusio exemplis. Primo Qui injustè integrum pecudum gregem abegit, licet plurium dominorum jura, numero diversa, violaverit, juxta communem, peccatum suum suffi-

sufficienter confiteri censetur, si dicat, se injuste gregem abegisse, licet non dicat, quot domini furo illo sint laesi (quod idem etiam est, si quis summam pecunie, ad plures spectantem, absulerit) atque, si deberet explicari numerus objectorum, in quae tendit actus, deberet hic numerus dominorum laesorum exponi; ergo. Nec dicas, laesiones distinctas distinctorum iurium non coalescere in unam moraliter laesionem; nam 1. si hoc esset verum, tunc nunquam parva damna pluribus illata, e. g. per stateram dolosam, coalescerent in unum damnum grave, vel mortale, quod est omnino falsum. 2. si non coalescerent istae laesiones in unam, deberet multo magis explicari numerus laesorum; cum quilibet graviter laedatur, cui una, aut duæ oves auferuntur.

Secundò, ut habet Lugo *disp. 16. de pœnit.* n. 56. qui eodem sermone pluribus æqualibus qualitatibus detraxit, (& idem est, si scandalum præbuit) satisficit in confessione dicendo, se pluribus graviter detraxisse, vel scandalo fuisse in hac, vel illa gravi materia (nam hæc debet exponi, utpote speciem mutans). Et hæc videtur etiam esse praxis communis. Advertit autem Illung *tr. 2. disp. 2. num. 55.* debere exprimi, saltem in confuso, numerum plurem hominum, si quis pluribus detraxit; non autem, si quis pluribus furatus est (saltem, nisi ratione plurium laesorum alia species peccati misceatur, e. g. ratione causata gravis necessitatibus peccetur simul contra charitatem) eoquod, ut ait, furtum sit per se contra solam iustitiam, & gravitas ejus desumatur à quantitate rei ablata: at vero in detractione etiam peccetur contra charitatem, & gravitas ejus desumatur quoque ex respectu ad personas.

213. Addit recentior ingeniosus, difficile, & contra communem praxin videri, quod, qui toti alicui urbi scandalum fuit, vel omnes ejusdem Ordinis Religiosos infamavit, teneatur inire numerum laesorum &c. Huc etiam facit, quod idem recentior asserit, scilicet omnes detractiones graves probabiliter esse ejusdem speciei; quia omnes bono ejusdem ordinis, scilicet bono famæ, adversantur: sicut ejusdem speciei sunt furum auri, argenti, equi, tritici, gemmarum &c. quod videtur approbare Illung *tr. 2. disp. 2. n. 6.* quatenus afferit, pluribus detractionibus continuatis eundem impetrare, esse tantum unum peccatum. item Lugo *de pœnit. disp. 16. n. 559.* qui in exemplum peccati à detractione diversi afferit exemplum contumelias. Hoc idem, censet lauditor recentior dicendum de contumelias; cum & ista aduersentur eidem bono honoris, quod probabiliter sustineri posse ait Palao *part. 1. tr. 2. disp. 3. punt. 2. num. 6.* Non vero idem dicendum eit de imprecationibus; cum mala, quæ imprecari homines solent, aut possunt, sint diversissima, & diversis bonis opponantur.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

214. **O**B. 1. contra 9. & 10. conclusionem (nam contra priores

non sunt objectiones magni momenti, vel jam sunt præoccupatae) Quod æquivalent pluribus individuis, est æquivalenter numero multiplex: sed actus, tendens in plura objecta inhonesta, æquivalent pluribus actibus, quorum singuli tendenter tantum in unum objectum: ergo est æquivalenter multiplex. Confirm. 1. Possunt plures actus, physice distincti, fieri moraliter unus: ergo etiam potest actus, physicè unus, fieri moraliter multiplex. Confirm. 2. Actus, tendens in plures species, est æquivalenter multiplex specie: ergo etiam actus, tendens in plura individua, est æquivalenter multiplex numero. Resp. In primis ex hoc sequeretur, furtum plurium florenorum esse plura peccata, quod nemo dicit. Dein dist. ma. quod æquivalent pluribus individuis quoad omnia, est æquivalenter numero multiplex. conc. ma. quod tantum æquivalent quoad aliqua. neg. ma. & dist. sic minore neg. conseq. Actus ille, tendens in plura objecta, licet forte pluribus peccatis æquivaleat quoad damnum, non tamen æquivalent quoad distinctionem, libertatem, malitiam, ac demeritum. Dein, licet etiam æquivaleret quoad malitiam, non tamen essent plura peccata, ut patet in furto graviore.

215. Ad 1. confirm. neg. conf. & paritatem. Unio plurium actuum, physicè tantum distinctorum, probatur aliunde, omnibus rationibus fusè deductis à *num. 191. & seq.* per plures conclusiones: quibus tamen rationibus neutrliquam probatur multiplicitas, seu divisio moralis unius actus in plures, sed potius ex illis impugnatur. Addunt hæc aliqui, dari parem æquivalentiam, ita scilicet, ut, sicut actus plures quandóque æquivalent uni, sic unus æquivaleat pluribus: sed respondet, neque hanc paritatem omnimodam esse, ut modo ostensum, neque etiam ex ea probari unitatem actuum physicè distinctorum. Ad 2. confirm. vel neg. antec. strictè sumptum, vel dist. ut suprà. Actus talis æquivalent quoad aliqua. conc. ant. quoad omnia neg. antec. & conf. quia, ut jam dictum *n. 206.* etiam actus tendens in plures species, non est plura peccata, sed tantum unum, participans plures species, seu habens plures formalitates, aut plura prædicata specifica.

216. Dices, Saltem talis actus æquivales pluribus in ordine ad confessionem; quia debent omnes species Theologicæ peccati exponi: ergo actus, tendens in objecta numero diversa, etiam æquivalent in ordine ad eandem confessionem. Resp. neg. conseq. quam neant adversarii in furto, supposito, quod circumstantiae merè aggravantes exponi non debant. Disparitas autem in ordine ad confessionem est doctrina Tridentini *sess. 14. c. 5.* diversa de uno, ac de altero casu; nam hoc Concilium clarè docet, exponendas esse circumstantias ipsiem mutantes; at de agravantibus, vel numero objectorum, nil dicit: nec debemus nos maius onus hominibus imponere, quam ex Ecclesiæ, vel Conciliorum doctrina colligatur. vide *n. 206. & seq.*

217. Ob. 2. Actus, tendens in plura objecta, differt numero ab actu tendente in unum objectum: ergo est numero multiplex. Confirm. 1. Juxta nos, qui concupisceret plures sceminas, suffici

sufficienter se accusaret dicendo: *Habui turpem concupiscentiam*: hoc est falsum: ergo. Confirm. 2. Qui in dicto casu concupiscentiae plurium sceminarum, numerum tantum confusè explicat, exponit peccatum sub dubio: atqui non facit peccatum certum exponere sub dubio: ergo. prob. mai. dicendo *plures*, non reddit confessarium tertum, sed dubium de numero: ergo. Resp. 1. neg. cons. & retorq. argum. in furtō majore, & minore. Resp. 2. neg. ant. Petrus, & Paulus differunt numero, quin unus sit numero multiplex: ad illud sufficit, unum esse distinctum ab altero: ad hoc requiritur, ut unum sit plura.

Ad 1. confirmat. neg. maj. quia haec phrases, ex communi intelligentia confessariorum, significant, eam concupiscentiam versatam esse tantum circa unam scemnam: unde debet saltem dicere: *Concupivi plures sceminas*: juxta dicta n. 187. Idem saltem dicendum, casu quo quis uno ictu occideret plures, e. g. explosi tormento bellico; non enim sufficeret dicere: *Feci homicidium*: sed deberet saltem dicere: *Occidi plures*, vel *feci stragam hominum*. Dixi saltem; nam, an in hoc casu numerus non sit aliter explicandus, fors inferius dicemus. n. 222. & seq.

Ad 2. confirm. retorq. argumentum in eo, qui se accusat de furto gravi in communi; nam etiam iste reddit confessarium dubium de quantitate, in forma neg. mai. ad prob. neg. conseq. non dicit talis: *Dubito, an tot, vel tot fuerint*: sed peccatum certum concupiscentiae constitutur sub termino generico, quando ad numerum individualiter explicandum non tenetur: sicut si quis constiteret venialia, sine addito numero, non constiteret ea sub dubio. Quod autem confessarius reddatur & equivalenter dubius de numero objectorum, non refert; quia non debet hunc certò scire, sicut scire non debet certam quantitatem furti.

218. Dices 1. Non est paritas inter furtum, & inter desiderium plurium homicidiorum, vel copularum: ergo nulla retorsio. prob. ant. si sit una voluntas furandi, vel etiam plures volitiones non interruptae, imo, si etiam sint plures acceptiones successivae, moraliter tamen non interruptae, fit tantum unum peccatum: at, si sint plures volitiones, etiam non interruptae, occidendi, & sicut plures cædes, per ictus successivos, quamvis continuos, nemo est, qui non dicat, quod sint plura peccata, & debeant ut talia in confessione exponi: ergo est lata disparitas. Idem est de copulis fornicariis, successivis, quamvis continuatè, habitis.

Resp. dist. ant. non est paritas materialis, quoad ea, in quibus non instituitur. cont. ant. non est formalis, in ordine ad ea, in quibus instituitur. neg. ant. & conseq. ad prob. con. ant. & dist. conseq. ut suprà. Paritas à nobis instituitur in hoc, quod, sicut idem realiter actus, quo quis etiam pluribus furatur summam tam gravem, ut etiam pluribus gravibus aequivaleat, tantum est unum peccatum, quamvis tendat in plura objecta, imo etiam viro plurimum jura: ita etiam actus tendens in plures sceminas, vel cædes, fit tantum unum peccatum. Quod autem plura furtiva coalescant in unum: cædes vero, vel copulae non coalescant (quia scilicet non

quilibet ablato summae etiam gravis per furtum, est actus in sua ratione consummatus: & ideo cum alia coalescit in unum, quando non datur interruptio actuum: econtra quilibet cædes, vel copula, est actus in suo ordine consummatus, & ideo non coalescit) est disparitas tantum materialis. verbo: ex paritate cum furto probamus, quod actus tendens in plura objecta, aut etiam contrarius plurium iuribus, non hoc ipso sit moraliter plura peccata, nec debeat numerus objectorum, aut iurium, in confessione exponi: an autem, & quando plures actus, physicè distincti, coalescant in unum moraliter peccatum, vel non, huc non queritur: & quavis, quoad hoc posterius, non convenienter furtum successivè, aut etiam contra plurimum iurum commissum, & cædes successiva plurimum, non sequitur, quod non convenienter quoad prius,

219. Dices 2. Tunc actus, tendens in plura objecta, est tantum unum moraliter peccatum, quando objecta illius externa, successivè facta, coalescent in unum: atqui hoc non contingit in nostris casibus: ergo. Resp. neg. ma. quæ proflus gratis afferitur, nec ratione ultra probari potest: sicut nec ulla ratione potest ostendti, quod actus contrarius disparatis diversorum iuribus, e. g. voluntas abigendi integrum gregem, ad diversos dominos spectanter, vel ipsi actus abigendi, sit tantum unum peccatum, & non etiam voluntas occidendi plures homines; nam, quamvis actus successivi consummat cædium non coalescent in unum actum exteriorum, coalescent tamen in unum objectum, e. g. in unam stragam, simul & semel volitam. Ut autem Illung tr. 2. disp. 2. n. 51. ait, si actus est unicus, non videtur requiri alia coalescentia; maximè, si sistatur in actu interno; alias quomodo explicabitur, quod actus, tendens in objecta consummata infinita, non habeat malitias infinitas? Quodsi tamen insles, communis doctores ita sentire, potest fortassis sententia opposita, esse quidem extrinsecè ab autoritate tibi probabilior; at non spectando rationem, de qua sola nostra conclusio loquitur.

220. Dices 3. Duo homicidia, vel duæ fornicationes, non possunt coalescere in unum: & similiter non possunt coalescere in unum duæ transgressiones jejunii duobus diebus, duæ negligētæ recitationes Breviarii diversis diebus: ergo nec duæ malitia ex illis destumpta. Resp. nego suppositum consequentis, quod, quando est unus actus, sint duæ malitia; est enim tantum una, indivisibiliter tendens in plura objecta. Unde bis actu peccare, & bis actu velle peccare, tunc tantum sunt idem, quando sunt duo actus voluntatis, conjuncti duobus actibus exteris non coalescentibus.

221. Dices 4. Actus externus, & internus efficax, habent eandem indivisibilem malitiam: ergo, si duo actus externi habeant duas malitias, etiam habet duas malitias actus internus in eos tendens. Resp. nego seppositum consequentis, quod duo actus externi, intentionaliter tantum existentes, ut ponitur in hoc casu, habent duplē malitiam formalem; habent enim tantum unam, derivatam ab actu interno malo. Si autem loquaris de malitia objectiva, vel radicali, nihil probas; quia malitia duplex radicalis, &

& objectiva, si sit ejusdem speciei, potest quan-
doque coalescere in unam formalem, si acce-
dat unus actus internus: sic duæ acceptio[n]es ex-
ternæ furtiva habent dupl[icem] malitiam objec-
tivam, & radicalem; cùm possint terminare duos
actus internos, & fieri interrupti: at, siant
continuati, tantum habent unam malitiam for-
malē.

222. Dices 5. Ex dictis sequitur, quod, qui uno i-
stu e.g., tormenti simul occidisset decem homines,
sufficienter se accularet dicendo: *occidi aliquot
homines*, vel: *Feci stragam hominum*: hoc non vi-
detur admittendum: ergo, probatur maj. non
est major ratio, quare sit unum tantum pecca-
tum, quando actus internus tantum est unus,
quam quando actus externus est tantum unus:
ergo. Resp. 1. majorem admittunt auctores ci-
tati num. 210, & negant minorem, quæ certè ra-
tione difficulter probatur. Evidem censeo,
suendum hominibus, ut hoc in casu numerum
objectorum explicit: neque etiam hanc obli-
gationem adstruere est contra nostram conclu-
sionem; quia nos loquimur in casu, in quo si-
flit in actu interno, non verò, quando progres-
sio fit ad externos. Attamen, si actus externus
tantum sit unus, tendens simul in plura objecta,
spectata sola ratione (quod nos in hac conclu-
sione facimus) videtur difficulter posse probari
minor superior; potest enim dici, quod ratione
actus interni, & externi unius, fiat etiam tantum
unum peccatum, una strages, seu unus effectus
peccaminosus. Fateor, contradictoriam illius
minoris videri contra communiorum antiquo-
rum: attamen non est destituta sua autoritate,
ut patet ex num. 210. potestque videri Illung
tr. 2, disp. 2, num. 43.

223. Dices 6. Ergo, si eadem volitio du-
raret per plura instantia, & durante illa aliquis
successivis, attamen continuatis ictibus occide-
ret plures, etiam tantum unum peccatum com-
mitteret: hoc videtur durum: ergo. Resp.
quidam recentior, hoc fieri non posse, eo quod
actus voluntatis sint affixi durationibus suis, &
consequenter quovis instanti, vel saltē tempo-
re, quo unus ictus fit, mutentur: sed hoc non
est adeò certum. Idem ait 2. mutato objecto
mutari volitionem: sed nec hoc videtur suffi-
cere; quia potest quis simul velle plures occi-
dere, quo casu objectum non mutatur. Ait 3.
in hoc casu unum fore peccatum, consummatum
in cæde duorum, vel plurium; cùm unum sit
exercitum libertatis, una difformitas cum eadem
lege, unum concretum accidentale: sed addit,
hunc casum extraordinarium fore, nec in hoc
fundari judicium sensus communis, qui censet,
per duas cædes externas fieri duplex numero
peccatum.

224. Verū, quamvis casus extraordinarius
sit, quod idem homo, durante eadem sua voli-
tione, plures occidat: tamen non est extraordi-
narius casus, in quo recurrat eadem difficultas,
scilicet, quod aliquis injustè jubeat uno imperio,
plures occidi, qui dein successivè, sed continuatè
ab alio occiduntur, adhuc moraliter perseverante,
ac influente eodem unico, nec repetito imperio.
An ergo etiam talis injustè mandans sufficienter se accusabit: *Jussi plures occidi?* Resp.
jam me dixisse, nos loqui de casu, in quo sisti-

tur in actu interno: si autem petas, quid dicāt
ad hunc casum, respondendum mihi videtur, in
hoc casu, quo illi actus externi, qui consummati
dicuntur, sunt successivè, et si unus sit actus in-
ternus, esse peccata moraliter distincta, & nu-
merum eorum, quantum fieri potest, declaran-
dum esse in confessione. Ita Illung tr. 2. disp.
2. num. 55. s. ultimo Negue tamen sc.

Ratio ex hoc auctore est. Actus exter-
nus denominatur ab actu interno verè pecca-
tum, quod debet in confessione exponi: ergo,
ubi sunt plures actus externi, qui non coale-
scunt, sunt plura peccata in confessione expo-
nenda: atqui in nostro casu non coalescent:
ergo, prob. subsumptum. actus isti, e. g. ictus,
quo occiditur Petrus, & alius, quo occiditur
Paulus (idem est de diversis copulis cum eadem,
vel diversa persona habitis) sunt realiter inter se
distincti: & quamvis continuantur, tamen sunt
opera externa omnino consummata, sive sunt
actus non tantum quomodounque consumma-
ti, sed ita, ut quilibet per se ipsum sit comple-
tum, & ultimum exercitum creaturæ rationalis
peccantis: ac propterea sunt juxta communem
æstimationem hominum incapaces, ut per eun-
dem actum internum, vel per continuam suc-
cessionem, siant moraliter unum; cùm nullum
habeant ad se invicem ordinem, ad constituentem
totum morale: ergo non coalescent.

225. Dices 7. Si cædes plurim fiat per
unum actum, etiam non habent ordinem ad se
invicem. ergo etiam in illo casu debet explicari
numerus. Resp. 1. conseq. non esse contra nos
ut notavi n. 222. Respondet Illung 2, neg. ant. ut,
enim ait, illæ cædes passivæ, seu mortes, coa-
lescent in unum effectum ejusdem unici actus
externi, e. g. ictus, vel explosionis tormenti:
suntque moraliter una strages; unde, quamvis ex-
poni debeant in confessione effectus actus
peccaminosi, ut contendunt quidam contra
multos alios, qui negant, talem effectum esse pec-
catum, & volunt, tantum ipsum actum exter-
num esse peccaminosum (de quo agit Illung tr. 6.
disp. 6. à. n. 67.) tamen, cùm effectus in casu e.g.
explosi tormenti, tantum sit unus, sufficienter in
confessione exponitur, eti numerus occisorum
tantum confusè exponatur. Et sanè videntur uti-
que facilis coalescere plures effectus partiales
ejusdem actus externi, in unum effectum tota-
lem completum, quam plures actus externi,
seu opera completa, & consummata, in unum
actum, aut opus.

Si adversarii dicant, quod plura objecta sint
plura peccata, saltem æquivalenter in ordine ad
confessionem, reponetur, id probandum esse,
non supponendum. Si dicant iterum, commu-
nem sensum censere, etiam in casu, quo per u-
num ictum plures occiduntur, dari moraliter plu-
ra peccata. Resp. negando illatum; nam, licet
antiqui fors communis ita sentire visi sint, ta-
men non ita sentiunt recentiores. Certè post
Lugonem multi graves viri aliter sentiunt. Dein,
ut rectè observat quidam recentior, multæ sen-
tentiaræ, quæ olim suè communissimæ, suc-
cessu temporis, ob inventas novas rationes, factæ
sunt minus communes, & minus probabiles. Cæ-
terum, eti, ut jam diximus, nos tantum aga-
mus hæ ratione, non auctoritate: tamen, quia
autho-

36. b. h. Tractatus V. Disputatio I. Quæstio V. Articulus III.

authoritas in hac materia toties obiicitur, etiam de ea aliquid amplius dicemus sequenti objectione.

226. Ob. 3. Sententia adversa habet pro se maximam authoritatem, adeo, ut Dicastillo *de penit.* tr. 8. disp. 9. dub. 4. n. 217. dicat, esse communem, & receptam sententiam antiquorum, & recentiorum: sed hæc auctoritas in hac quæstione, in qua agitur de voluntate Christi, volentis, vel non volentis nos obligare ad confessionem magis distinctam, est maximi æstimanda: ergo ob istam sententia opposita est nostræ præferenda. prob. mi. ut si olet alias, præsertim agendo de obligatione confitendi peccata dubia, dici, talis communis authoritas, est aliqua quasi traditio, & communis sensus fidelium, de existentia legis obligantis ad distinctionem confessionem, quæ lex, cum sit juris Divini positivi non scripti, vel maximè debet innoscere per traditionem, vel quasi traditionem, & communem sensum fidelium, adeoque doctrinam (nam his suum sensum accommodant induti) ergo hæc auctoritas est maximi ponderis, & æstimationis.

227. Resp. 1. Hoc argumentum nos non ferit, cum n. 210. ubi conclusionem statuimus, expressè dixerimus, nos eam tantum spectando rationem afferere. 2. Ex communi fideli sensu nondum probaretur, esse plures in tali actu malitias, sed tantum esse unam graviorem, quæ debeat distinctè in confessione exponi, uti juxta multos debent exponi circumstantias notabiliter aggravantes. 3. Merito negatur major; et si enim sententia adversa pro se forte numeret plures autores ex paulo antiquoribus, tamen excessus non est tantus, quantum ingeniosus quidam recentior adversarius describit: & Dicastillo difficulter suum assertum posset probare; nam antiqui, ut S. Thomas, Scotus, & iis quasi aequalibus, hanc questionem non tractant, imò pauci ante Lugonem, aut Suarezum: unde neutiquam sensus aliorum recentium auctorum, debet haberi quasi pro traditione communis Ecclesie. Quin etiam paulo post alii docuere oppositum, cum Lugone, ac aliis: & præsertim nunc multi recentiores id docent, videri potest Illung tr. 2. disp. 2. a. 5. n. 43, ubi ostendit, nostram sententiam minimè esse auctoritate definitam. Sed & ipse Dicastillo tr. 8. *de penit.* disp. 9. n. 255. admittit, actum internum, in multa objecta peccaminosa tendentem, sed non assecutum executionem externam, e. g. desiderium plurium cœdium, sed non fecutarum, esse tantum unum peccatum. Suarez autem tom. 4. in 3. p. *de penit.* disp. 22. sec. 5. n. 34. & seq. docet nobiscum, talem actum non continere plures malitias, quamvis deinde numerum objectorum putet exponendum, ex eo capite, quod ipse putet, circumstantias notabiliter aggravantes in confessione exponendas esse: quod tamen adversarii, quibuscum modo agimus, negant.

228. Ob. 4. Si conjugatus cum altera conjugata committit adulterium, debet in confessione exponi, utramque partem fuisse conjugatam, quod ait Palao p. 1. tr. 2. disp. 3. punto 3. n. 9. certissimum esse: & oppositum ex Aphorismis Emmanuelis Sa, teste Illung tr. 2. disp. 2. n. 55, deletum est, tanquam improbatum: sed hu-

jus ratio alia non est, quam, quod tale adulterium sit duplex: ergo debet talis actus, habens duplum malitiam, ut talis exponi. Resp. Illung *loco modò cit.* neg. mi. Ratio non est tantum; quia in eo casu adulterium est duplex, sed quia hæc duplicitas neque in confuso explicatur, quod tamen fieri debet juxta dicta n. 188. nam, ait hic auctor, confessarius audiens adulterium, tantum intelligit simplex, quod ordinariè solet contingere, & hoc verbum, sine addito prolatum, ex communi acceptance plus non significat: sicut etiam homicidium significat tantum cœdem unius hominis: ait tamen idem auctor, talem sufficienter se accusaturum, si dicat: *Fornicatione violavi aliorum ius conjugale:* quo modo loquendi implicite, & in confuso fateretur duplex jus violatum.

Resp. 2. Recentior quidam ex Lugo, & aliis, neg. min. quia differunt specie adulterium simplex, & duplex; cum in casu duplicitis adulterii non tantum quis violet fidem alteri, sed etiam cooperetur ad hoc, ut altera pars violet fidem illi, cui prior pars non est obstricta: quia cooperatio differt (ut ajunt isti autores) specie à violatione fidei, quam adulterans e. g. debet præstatre conjugi suæ. Quidquid dixeris ex his duobus, majorem admittes, & minorem negabis, qua negata, nihil probatur contrarios.

229. Ex dictis deducit Illung tr. 2. disp. 2. n. 64. supposito, quod quis peccet mortaliter, distribuendo SS. Eucharistiam accumbentibus ad mensam Divinam, vel juxta quosdam; quia etiam in statu peccati mortalis, vel quacunque de causa, hoc, inquam, supposito, tamen esse tantum unum peccatum, si sacerdos talis pluribus continuè distribuat sacram Eucharistiam; quia, licet respectu cuiuslibet personæ sit integra actio, & completa ministratio Sacramenti, tamen est pars tantum integræ ministeri, vel functionis, cum tali multiplicitate peragi solita. Idem docent alii, & videtur debere docere omnes, qui admittunt cum eodem Illung, ac Lugo *de penit.* disp. 16. sec. 14. n. 558. quod tantum unum peccatum committat sacerdos, qui in statu gravis peccati audit plures confessiones, ex simili ratione; quia, licet qualibet confessio sit integrum judicium completum, nec una ordinetur ad alteram, tamen in ratione unius functionis, cum tali multiplicitate peragi solita, convenient, & sunt una indigna functio, unum indignum ministerium.

Addit Lugo *loco cit.* illas auditions confessionum convenire etiam ex intentione agentis, qui sedet in sacro tribunal, ut plures audiat, & præcipue ex materia ipsa; cum omnes illæ actiones contineant irreverentiam contra DEUM, & Christum, cuius Sacraenta irreverenter tractantur; cum in rigore non sint contra ius residens in Sacramentis, sed contra ius residens in auctore Sacramentorum. Negari autem non potest, ait Lugo, quod faciliter converiant, ad constituendum unum peccatum, quæ tendunt contra ius unum ejusdem personæ, quam, quæ tendunt contra ius plurium diversarum. Idem circa administrationem Sacraenti poenitentia, pluribus in statu peccati factam, censem Illung tr. 2. disp. 2. a. 5. n. 64. Henriquez, Gobat, Tanner, Diana, Fagundez, Rodriguez, Leander, Escobar, Bauni.

230. Colligit 2. idem Illung loco cit. n. 67. unum esse moraliter peccatum, si sacerdos eadem die totum Breviarium recitare omittat; quia omnes partes Officii Canonici in unam orationem, ab Ecclesia praceptam, coalescent. Idem etiam docet Lugo de pen. disp. 16. n. 547. qui citat Suarezium, Navarrum, Vegam, Reginaldum, Ledesmam, Sa, Dianam, à quo ait citari plurimos; unde sufficit, si talis sacerdos in confessione dicat, se peccasse graviter, non recitando Officium Divinum, quin explicet, quot horas omisserit. Et Suarez quidem tom. 2. de Relig. l. 4. c. 25. n. 18. hæc docet: attamen rectè advertit, peccatum quidem externum esse tantum unum, interna autem voluntatis posse esse plura & varia, ratio ne interruptionis, retractationis &c. actuum voluntatis. Aliud est, si sacerdos diversis diebus omittat diversas partes Breviarii; tunc enim omissiones non coalescent; sed sunt peccata numero diversa contra diversas obligationes, diversis diebus affixa: sicuti etiam aliud est, teste Illung, si qui eodem die saepius interruptim comedat cames; quia lex negativa respicit singulas diei partes divisibiliter, sicut lex e. g. non faciendi alteri injuriam; unde per interruptas comediones, divisibiliter, seu pluries, ea lex violatur: Id tamen ex conclusione n. 210. positâ sequitur, tantum esse unum peccatum, si quis internam tantum volitionem eliciat, qua statuat e. g. viginti diebus omittere Breviarium: attamen postea mutata voluntate id opere ipso recitet. Videatur hac de re ipse Lugo, aut Illung locis citis.

DISPUTATIO II.

De Peccato Habituali, & Originali.

231. Hucusque sat multis egimus de Peccato Actuali, ejusque essentia, causis, ac differentiis, tum specifica, tum numerica: restat, ut paucioribus agamus de Peccato Habituali, & Originali. Quanquam autem etiam peccatum originale sit habituale, ut ex dicendis patet, & sic rectè utrumque sub una disputatione comprehendatur, tamen habituale latius patet, & per hoc intelligitur id, quod post quocunque peccatum, actualiter commissum, remanet. Unde de isto prima questione agemus, & in quo consistat, examinabimus: quod serviet etiam ad intelligendum peccatum originale, de quo, ejusque ponis, itemque de immunitate immaculissima Virginis ab hac labe, secunda questione agemus, atque sic toti tractatui de peccatis finem imponemus.

QUÆSTIO I.

De Peccato Habituali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Habituale.

232. M Astrius disp. 6. q. 9. a. 5. n. 291. & Oviedo in 1. 2. tr. 6. con-
R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

trov. 8. punt. 4. n. 28. dicitur, ex communione do-
ctorum, quod peccatum habituale sit peccatum a-
ctuale præteritum moraliter permanens. Et sane,
transacta peccaminosa actione, ac physicè jam
præterita, manet homo, qui peccavit, adhuc
peccato infectus, ut eleganter probat D. Augu-
stinus 1. 1. de nuptiis & concupiscentia c. 26. ex
Ecclesiastici. 21. v. 1. ita habet S. Doctor: Si à pec-
cando defistere, hoc esset non habere peccatum, suf-
ficeret, ut hoc nos moneret Scriptura: fili, peccâ-
sti, non adjicias iterum: non autem sufficit, sed ad-
didit: & de primitis deprecare, ut tibi remittantur
manent ergo, nisi remittantur. Sed quomodo ma-
nent, si præterita sunt? nisi quia præterierunt alia,
manent reatu: ergo manet aliquis aliquo modo
infectus peccato: non actualiter; quia actus jam
transiit: ergo moraliter, seu habitualiter: nec de
peccato actuali transacto, & moraliter perma-
nente, potest esse, nec etiam est, inter Catholi-
cos dubium.

233. Certum autem est 1. peccatum ha-
bituale non esse tantum peccatum præteritum:
nam peccatum jam præterisse erit semper ve-
rum, & nunquam potest hæc veritas falsifica-
ri, vel mutari: adeoque si idem esset peccatum
habituale, ac peccatum esse præteritum, nun-
quam posset deleri, sed semper daretur pecca-
tum habituale, quod utique falsum est. Cer-
tum est 2. peccatum hoc non consistere in pec-
cato præterito, & negatione qualiscunque re-
tractationis; quia potest dari peccatum hoc eti-
am, quando datur retractatio ejus naturalis, vel
etiam supernaturalis extra sacramentum sine per-
fecta contritione: dein probabilis etiam est,
posse peccatum illud deleri de absoluta poten-
tia DEI, absque retractatione, seu stante nega-
tione illius, ut plurimi auctores tradunt tr. de
penit. Quæritur jam, in quo formaliter hoc pec-
catum consistat: qua de re diffensus notabilis
est inter auctores, ut videre est apud Oviedo in
1. 2. tr. 6. controv. 8. punt. 2.

234. Dico. Peccatum habituale in gene-
re (prout abstrahit, ab hac, & ab alia providen-
tia, statu elevationis, & puræ naturæ &c.) con-
sistit in complexo ex peccato actuali præterito,
& negatione tam condignæ satisfactionis, quam
gratuita remissionis. ita quoad verba, vel fal-
tem quoad rem, Suarez, Vasquez, Arriga, Lu-
go, Gormaz de grat. sanctif. n. 32. & plurimi alii.
Explicatur conclusio. Peccatum habituale in-
primis involvit peccatum actuale præcedens &
si enim nunquam fuisset actuale, non posset esse
habituale. Insuper deberet actuale esse præteri-
tum; alias existeret adhuc actualiter, & non ha-
bitualiter, seu nondum esset peccatum habi-
tualiter.

Hoc autem peccatum habituale, seu, quod
idem est, actuale moraliter perseverans, ma-
culat hominem: quod quomodo fiat, rectè expli-
cat Suarez. in 1. 2. tr. 5. de peccat. disp. 8. sec. unicæ
n. 13. hac similitudine. Si qui in republica exer-
cuit vilissimum munus, e. g. carnificis, licet po-
stea id non amplius exerceat, manet tamen mo-
raliter maculatus, donec respublica, vel prin-
ceps, maculam illam moraliter tollat, in quan-
tum quoad plures effectus tollere potest: ita,
qui semel exercuit vilissimum opus peccati, co-
H ram